

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Szakszótár mint gyűjteményes mű elektronikus formában való felhasználása

Ügyszám: SZJSZT 14/2005

A rendőrség által feltett kérdések:

1. A szakértői vizsgálatra átadott adathordozók tekintetében a 3. sorszám alatti CD lemez illetve a T. S. által becsatolt – szakértőnek 1., 2., 4. sorszám alatt átadott – 3 db általa megírt CD lemez vonatkozásában kérem megvizsgálni, hogy a 3. sorszám alatti CD-n milyen módosítások készültek el az eredetihez képest, illetve az tekinthető-e új változatnak, új szerzői alkotásnak?
2. A T. S. által becsatolt 3 db CD lemez (1., 2., 4. sorszám alatti) elfogadható-e „eredeti változatként”, illetve a file-ok készítésének dátuma elfogadható-e bizonyítékként?
3. Pontosán mit tartalmaz a T. S. által becsatolt 3 CD lemez a lefoglalt eredeti CD lemezhez képest, abból milyen következtetéseket lehet levonni.
4. A szakértőnek átadott kihallgatási jegyzőkönyvek illetve a tanúk és a feljelentő által becsatolt iratok, szerződések, dokumentumok és levelezések alapján kérem megállapítani, hogy T. S. az „előkészítői tevékenységével” (tehát egy kezelőszoftver létrehozásával) a kérdéses (és a felhasználó szerződésben feltüntetett) szótár társszerzője-e? A felhasználási szerződésben szereplő műbe ez a tevékenység is beleértendő-e?
5. Kérem vizsgálni továbbá a T. Alapítvány által kiadott bankszótár vonatkozásában szerzői jogsértést. A feljelentő által becsatolt adathordozón (1., 2., 4. számú CD) lévő szótárt össze kell vetni az Rt. által az első felhasználási szerződés hatálya alatt kiadott szótárral, milyen megállapítások tehetők?
6. Megállapítható-e, hogy az S. Rt. a T. S. által kifejlesztett SZÓTÁR1.EXE szoftvert használta-e fel? Megsértett-e bármilyen jogot az S. Rt., amikor a szótárat a saját fejlesztésű és önálló jogvédelem alatt álló S.-GIB elnevezésű szótárszoftverrel adta ki? Köteles-e az S. Rt. a szerzők egymás közötti nyilatkozatát vizsgálni? Az S. Rt. sajátjaként tüntette-e fel a szótárat?
7. Történt-e becsatolt dokumentációk valamint az adathordozók vizsgálata alapján szerzői jogsértés? Amennyiben igen, kérem meghatározni a kiadások időpontját, a vagyoni hátrányt, a sértetteket (részletezve, táblázatos formában)!
8. A szakértő egyéb észrevétele, hozzáfűznivalója.

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Az eljáró tanács – figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Bíróság előtt polgári peres eljárás folyik, amelynek egyik tárgya annak megállapítása, hogy N. P. és T. S. milyen szerzői jogviszonyban álltak egymással a kérdéses szótár létrehozásában – nem foglalkozik a rendőrség kérdéseinek azon részével, amely e jogviszony megállapítására vonatkozik,

ideértve azokat is, amelyek e jogviszony létevel vagy nem létevel szoros okozati összefüggésben állanak.

Ad 1) A Szerzői Jogi Szakértő Testület részére átadott adathordozók vizsgálata alapján megállapítható, hogy a hivatkozott 3. számú, gyári nyomású CD-hez képest („Angol-magyar bank- és tőzsdeszótár”) a 2. számú CD („2004 S.” kiadási felirattal) sem a könyvtárkezelő GIB szoftver vonatkozásában, sem a szótárállomány tartalmában nem tartalmaz változást. Ezt támasztja alá, hogy a 2. számú CD megtekintése során feltárt TOZS_AM.GDB állomány - amely hagyományos módon korlátozottan olvasható - is azt tartalmazza: „Copyright © T. S. és S. Rt. 1999.”

Az 1. számú CD az N. P. és T. S. nevével fémjelzett eredeti változat, amelyet 1999. május 6-án adtak át az S. Rt. számára. E CD adattartalma (magyar és angol nyelvű szószedet adatbázisok) megegyezik a GIB rendszerbe betöltött (3. számú lemez által használt) szóállománnyal.

A 4. számú lemezen összehasonlítás található a 1. 2. és 3. számú lemezek szóállomány tartalma vonatkozásában:

	Átadott	S. CD	különbség
Angol tétel (db)	48112	47703	409
Magyar tétel (db)	41131	40983	148

Fentieket az eljáró tanács is vizsgálta és a T. S. által megadott adatokkal megegyezőnek találta. Ebből - a különbözőség alacsony mértéke miatt - az egyforrásúság ténye rögzíthető.

Ad 2) Az állományok hitelessége és keletkezése szempontjából különösen fontos azok keletkezésének, módosításának időpontja és körülményei. Fontos megjegyezni, hogy a digitális úton tárolt állományok bármilyen jellemzője módosítható, manipulálható úgy, hogy az nehezen vagy egyáltalán ne legyen észrevehető. Jelen esetben az állomány dátumok és időpontok esetében a két külön forrásból származó adatok (a T. S. által előállított nyers szótár és a kiadásra került, „gyári” nyomású S. szótár tartalma, valamint az átadás körülményeire utaló tanúvallomások és egyéb dokumentumok, a tárgybéli szerződés kelte, stb.) egymást támasztják alá. A T. S. által átadott állományok egymás után, körülbelül 25-35 másodperces eltéréssel készültek. Az állományoknak két fontos jellemzője is van, melyet tárol a rendszer. Az egyik az állományok utolsó módosításának dátuma, a másik a fájlhoz való utolsó hozzáférés dátuma. Jelen állományok esetében a hozzáférés és az utolsó módosítottság időpontja megegyezik és ugyanazon napon egy időben jelenik meg: 1999.05.06-án 0 óra 48 perc és 0 óra 59 perc között.

Teljes hitelességűnek elektronikus állományok esetében kizárólag az elektronikus aláírással ellátott hitelesítés szolgáltatón keresztül továbbított állományok keletkezése fogadható el, de ennek alkalmazása nem kötelező, így magánlevelezésben, állományok mentésnél sem kell alkalmazni.

Jelen esetben nem merült fel olyan tényező, mely arra utalna, hogy az átadott állományok keletkezésére, módosítására és hozzáférésének időpontjára vonatkozó adat digitálisan manipulált lenne.

Ad 3) E kérdés megválaszolására az 1. számú kérdés kapcsán kitértünk.

Ad 4) Figyelemmel a bevezetőben említett polgári peres eljárásra, ebben a kérdésben az eljáró tanács nem foglalhat állást.

Ad 5) Tekintettel arra, hogy a T. Alapítvány 1999. szeptember 1. napját követően – T. S. 2005. március 1. napi tanúkihallgatása szerint 2002. december 11-én – kezdte meg az „Angol-magyar bank- tőzsde és biztosítási szótár” terjesztését, így e vonatkozásban a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Szjt.”) rendelkezéseit kell alkalmazni. A mű kiadásához a felhasználónak (kiadónak) legalább a többszörözésre és terjesztésre vonatkozó engedéllyel kell rendelkeznie. A szükséges engedélyt elsősorban maga a szerzői jog jogosultja adhatja meg, harmadik személy ilyen engedély adására csak akkor jogosult, ha arra az eredeti jogosulttól írásos felhasználási szerződésben engedélyt kapott. A felhasználáshoz szükséges engedélyt az Szjt. 45. §-ának (1) bekezdése értelmében írásba kell foglalni.

Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott iratok az említett felhasználáshoz szükséges írásos engedélyt nem tartalmazzák, így a felhasználás jogsértő. (A rendelkezésre bocsátott iratok nem tartalmazzák semmilyen utalást a tekintetben, hogy a T. Alapítvány a terjesztésen kívül – amely már magával a forgalomba hozatalra történő felajánlással megtörténik – megvalósította-e az érintett mű többszörözését is.)

Az Szjt. 46. §-ának (1) bekezdése értelmében a felhasználó harmadik személyre az engedélyt csak akkor ruházhatja át, illetve csak akkor adhat harmadik személy számára további engedélyt a mű felhasználására, ha azt a szerző kifejezetten megengedte. A T. Alapítvány – a csatolt iratok alapján – azzal az S. Rt.-vel folytatott egyeztetéseket az engedély megszerzése érdekében, mely társaság - ugyancsak a csatolt iratok alapján – nem rendelkezett a fenti feltételeknek megfelelő engedéllyel.

Ad 6)

a) Az eljáró tanács a T. S. által kifejlesztett SZÓTÁR1.EXE szoftvert vizsgálható formában nem kapta meg. A rendelkezésre álló iratok olyan összetevőt nem tartalmazzák, mely arra utalna, hogy az említett SZÓTÁR1.EXE-t az S. Rt. felhasználta volna. Az más kérdés, hogy a szövegkezelési technológia hasonlóságot mutat, ez azonban független a szerzői jogosultságtól, mert informatikai műszaki követelményekkel definiált, szerzői jogi védelemben nem részesül.

A pontos értelmezhetőség érdekében: eltérő funkcionalitással bír T. S. szótárszerkesztő szoftverprogramja az S. GIB szótárkezelő programjától. Kétségtelen az elektronikus nyers szótári anyagok GIB rendszerbe történő importálásához azonos elektronikus állománystruktúra szolgáltatja az alapot. Így az adatok export-importjához a két rendszer között valamilyen közös szerkezeti megoldáson keresztül kerül sor, de ez nem lépi túl a működés szempontjából indokolt és szükséges funkcionális mértéket.

b) Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott iratok szerint az „Angol-magyar bank- tőzsde és biztosítási szótár” szerkesztője, illetve az S. Rt., mint felhasználó, nem állapodott meg a mű elektronikus felhasználását lehetővé tevő szoftver vonatkozásában. Az említett mű, illetve az annak kezelését, szerkesztését, érzékelését lehetővé tevő számítógépi programalkotás szerzői jogi szempontból élesen elkülönül egymástól, szerzőik saját alkotásukkal szabadon rendelkezhetnek, mint ahogyan a szövegszerkesztő szoftver szerzője sem támaszthat igényt a program segítségével készített bármilyen művel kapcsolatban.

Fentiek alapján az S. Rt. az általános szabályok betartása mellett szabadon dönthetett az

„Angol-magyar bank- tőzsde és biztosítási szótár” elektronikus felhasználását lehetővé tévő számítógépi program kiválasztásáról.

c) A felhasználó akkor jogosult adott mű felhasználására, ha az eredeti jogosult, vagy az általa biztosított engedély alapján más személy azt számára engedélyezi. A felhasználó felelőssége a felhasználás jogszerűsége tárgyában objektív, vagyis az esetleges felróhatóságtól függetlenül alkalmazandók a szerzői jog megsértésének polgári jogi szankciói, míg a büntetőjogi szankciók esetében a büntethetőséget kizáró, illetve megszüntető okok fennálltát is vizsgálni szükséges. A jogszabályok ugyanakkor nem határozzák meg, hogy a felhasználó milyen módon köteles a jogosult személyéről meggyőződni, így arra – a magukat szerzőnek megnevező személyek nyilatkozatán kívül – más eszközök is igénybe vehetők.

Általánosságban tehát kimondható, hogy a felhasználó nem köteles vizsgálni a jognyilatkozat valóságtartalmát, azért ugyanis a nyilatkozattevő felel. Az esetlegesen mégis bekövetkező jogsértésért való felelősséget azonban elsődlegesen a felhasználónak kell viselnie, ezért érdeke fűződhet ahhoz, hogy vizsgálja a nyilatkozat tartalmát, de az számára nem kötelező.

d) Ahogyan azt már az 1. számú kérdésben adott válaszban jeleztük, az S. Rt. saját magát és T. S.-t tüntette fel az üzleti forgalomban megjelent 2. számú CD-n jogosultként („Copyright © T. S. és S. Rt. 1999.”).

Ad 7) A csatolt iratok nem tartalmazzák olyan felhasználási engedélyt, amely a T. Alapítvány vagy T. S. számára lehetővé tette volna az „Angol-magyar bank- tőzsde és biztosítási szótár” jogszerű kiadását, annak elektronikus formában történő kizárólagos kiadási jogával 1999. március 1. napjától – 8 év időtartamra – az S. Rt. rendelkezett. A rendelkezésre bocsátott iratok – elsősorban T. S. 2005. március 1. napján tartott tanúkihallgatása, illetve Dr. V. Z. és T. S. 2002. decemberi elektronikus levelezése – szerint a mű terjesztését 2002. december 11-én kezdték meg, ugyanakkor az eljáró tanács sem a terjesztett példányok számáról, sem pedig az egyes példányok áráról nem rendelkezik információval. Az említett alapvető információk hiányában a vagyoni hátrány megállapítása nem lehetséges, így a kiadás időpontjának sincs pillanatnyilag jelentősége. A jogsértés szerzői jogi sértettje személyének megállapítása a már említett polgári peres eljárás tárgya.

Ad 8) A további eljárás szempontjából meghatározó jelentősége van annak, hogy a bevezetőben már jelzett polgári peres eljárás milyen eredményt hoz.

Budapest, 2005. augusztus 30.

Dr. Horváth Zoltán
a tanács elnöke

Dr. Békés Gergely
a tanács előadó tagja

Mamuzsics Gábor
a tanács szavazó tagja